

Rotterdamse galeries op ART Rotterdam

Volgende week wordt de grote Nederlandse beurs voor hedendaagse kunst gehouden in de Van Nelle Fabriek.

4/5

2

Vuurwerk

Toch een meerderheid voor een totaalverbod op vuurwerk in de gemeenteraad

3

Fenix II

De Chinese architect Ma Yansong wil toekomst en traditie samenbrengen

R
Rotterdam

7

Opinie 010

Dordrecht moet groter herdenken

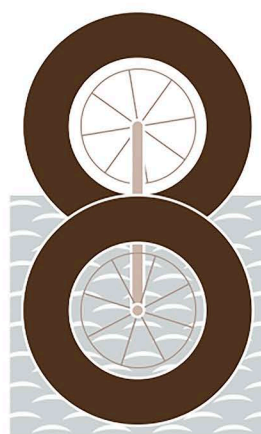

FOTO: AZIZ KAWAK

Opening van het galerie-deel van de expositie van de in Rotterdam gevestigde **Cihad Caner** in galerie **Joey Ramone**. Het andere deel van de expositie is te zien op ART Rotterdam.

ART ROTTERDAM

Niet meedoen is geen optie, meedoen kan fataal zijn

Een week per jaar is Rotterdam dé kunststad van Nederland als in de Van Nelle Fabriek kunstbeurs ART Rotterdam wordt gehouden. Drie Rotterdamse galeriehouders vertellen wat het evenement voor hen betekent. Door **Tara Lewis**

Als ART Rotterdam in 2000 start met de grootste Nederlandse beurs voor hedendaagse kunst in de Cruise Terminal meldt galeriehouder Cokkie Snoei zich niet aan. „Ik vond het een beetje onzin om op een beurs te staan in mijn eigen stad.” Ze gaat overstag, maar de verhuizing in 2014 vanuit de Cruise Terminal bevalt slecht en ze slaat sommige jaren over. „Iedereen is fan van de Van Nelle Fabriek, maar ik vind het een rotgebouw, wat betreft licht en temperatuur in de achterraimte. Ik heb openingen gehad waarop ik stond te verkleumen. Als je dan niet uit de kosten komt, vraag je jezelf wel af: wat doe ik hier? Het is een smak geld die je voor een stand betaalt, dus je loopt een groot risico.” Ter illustratie: het type dat zij dit jaar heeft kost zesduizend euro. Vorig jaar is een omslagpunt. „Ze hebben een goede vormgever ingehuurd, die voor brede paden heeft gezorgd en goede zichtlijnen.” Ook zakelijk is het een succes: van de twee kunstenaars die ze exposeert verkoopt er één uit en de ander bijna.

Galeriehouder Frank Taal kijkt even gepijnigd als hij denkt aan de Art Rotterdam van twee jaar geleden. Na twee andere onsuccesvolle andere beurzen verkoopt hij dat jaar in de Van Nelle niets. „Ik had twee Amerikaanse kunstenaars die net te hoog waren geprijsd voor de Nederlandse markt.” Hij kan de tegenslag incasseren. „Dat is niet makkelijk. Je spaart op allerlei manieren om zo'n beurs te betalen, dus het is heel heftig en zwaar om daar overheen te komen.” Net als voor Snoei geldt vorig jaar als een succes. „Mede door de naverkoop, zoals mensen die een foto maken en later naar de galerie komen.” Dat een groot deel van de bezoekers op de beurs is om alleen te kijken vindt hij prima. „Kunst laten zien is voor mij de reden om dit werk te doen.”

Mede-eigenaar Kiki Petratou van Galerie Joey Ramone: „De meeste mensen op ART Rotterdam zijn daar niet om iets te kopen. Dat is alleen maar goed, het is onderdeel van je ontwikkeling. Maar er zijn ook mensen die niet weten dat de kunst te koop is, laat staan dat je betaalt om daar te mogen staan en failliet kunt gaan als je niks verkoopt.”

Uit de kosten komen is daarom een must voor galeriehouders, maar er zijn meer redenen om op beurzen te staan. Taal: „Voor de galerie is het een stempel of keurmerk en kunstenaars willen graag op een beurs staan, het is goed voor hun carrière. Je eigen klanten zien je daar graag en je bereikt nieuwe (internationale) klanten, verzamelaars, directeurs van musea en bedrijfs- of particuliere collecties.” „En kunstenaars, curatoren en journalisten” vult Petratou aan. „Voor kunst aficionados is het dé plek om alles in een keer te kunnen zien.” Joey Ramone staat sinds haar start in 2012 dit jaar voor de achtste keer op ART Rotterdam. „Als galerie moet je alles in het werk stellen om zichtbaar te zijn en je kunstenaars te promoten. Binnen de muren van je eigen ruimte blijven helpt daar niet bij. Je bereikt wel bezoekers en kan zo groeien, maar dat is niet genoeg.”

Toegelaten worden

Twee weken na de Rotterdamse beurs staat Joey Ramone op het prestigieuze ARCO Madrid. „Rotterdam is kleiner en lokaal georiënteerd, met veelal Neder-

Ik ben me zelfs al weken aan het voorbereiden door veel te sporten en conditie op te bouwen

Cokkie Snoei
galeriehouder

landse galleries. Maar elk land heeft een kunstbeurs die het belangrijkste is en in Nederland is dat ART Rotterdam. We zijn wat dat betreft blij dat we in dezelfde stad zitten en voelen ons schatplichtig om mee te doen.” Volgens Petratou is het belangrijk om ieder jaar op dezelfde beurzen te staan. „Alleen dan onthouden mensen je en kun je iets opbouwen. Het is net zoals met vrienden, je committeert jezelf en daaruit ontstaat iets moois.”

Galleries die eenmaal 'binnen' zijn op ART Rotterdam mogen meestal terugkomen. Taal: „Toegelaten worden is niet makkelijk. De eerste jaren, vanaf mijn start in 2010, lukte dat niet. Je moet jezelf eerst bewijzen. Dat is een kwestie van elk jaar inschrijfgeld betalen, een voorstel indienen en afwachten of je wel of niet mag betalen.” Hij laat altijd een combinatie van kunstenaars zien. „Daarbinnen breng ik een lijn aan, dit jaar is dat abstractie en architectuur.”

Joey Ramone laat juist altijd werk van één kunstenaar zien. Petratou: „Dat geeft meer focus en we combineren het met een expositie in de galerie. We hebben een voorliefde voor installaties en con-

Cihad Caner, *A Haunted Biscuit and The Spectre of The Glorious Past*, 2018, 64x62 cm, 3D scanned object, Print on Plexiglass

Cihad Caner, *What happens to the geographical borders when the land itself moves*, 2018, 56x27 cm, 3D scanned object, Print on Plexiglass, Laser Cut

ceptueel werk, dat past goed in de galerie, maar minder op de beurs." Die middag wordt druk gewerkt aan de opening van het galerie-deel van de expo van de in Rotterdam gevestigde Cihad Caner. Petratou: „Ik heb twee mannen die helpen met opbouwen, maar ik doe al het boorwerk. De muren zijn vrij hard en ik heb daar de meeste ervaring mee.”

Mondriaan-sectie

Van het werk van Spaans kunstenaarsduo Momu & No Es verkoopt ze vorig jaar een groot deel aan een Belgische verzamelaar. „Het hoogtepunt was de sculptuur die we hebben verkocht aan de koning en koningin. Ze kwamen incognito naar de beurs, betaalden hun kaartjes en liepen rond. Ze werden meteen verliefd op dit werk en kochten het ter plekke. We hebben het bij ze langs gebracht in Den Haag.”

Cokkie Snoei is dit jaar ruim vertegenwoordigd op ART Rotterdam met een solo-expositie van de Rotterdamse kunstenaar Koen Taselaar en een video-installatie van Gerco de Ruijter. Een van haar kunstenaars, Koes Staassen, staat in de Mondriaan-sectie, een tentoonstelling

“Je kunt het zien als een noodzakelijk kwaad, maar het is tegelijkertijd ook heel erg leuk

Frank Taal
galeriehouder

Kunstbeurs ART Rotterdam Week

Fons Hof is medeoprichter en directeur van ART Rotterdam. „We zijn in 2000 toevalligerwijs in Rotterdam terecht gekomen. Ik stond het jaar daarvoor op een antiekbeurs in de Cruise Terminal waar ze een sectie hedendaagse kunst hadden. Zij gaven toen aan nog ruimte te hebben voor een tweede beurs en dat is ART Rotterdam geworden.”

Na 14 jaar verhuisde de beurs naar de **Van Nellefabriek**. „We waren daar uit ons jasje gegroeid.” ART Rotterdam vindt inmiddels plaats op 6.500 m² plus 2.500 m² van het Mondriaan Fonds. Van de exact honderd deelnemende galeries komen er zes uit Rotterdam: Frank Taal, Joey Ramone, Phoebeus, Zerp en Cokkie Snoei.

Door het internationaliseren van de kunstmarkt trekt de beurs steeds meer **bezoekers uit het buitenland**. „België, Frankrijk, Scandinavië, Zwitserland. Die mensen blijven hier allemaal een paar dagen dus het was tijd om meer met de stad te gaan doen.”

Een van de eerste randprogramma's was **designbeurs Object** en RAW Art Fair (die inmiddels niet meer bestaat). „Dat is een organisch festival geworden onder de noemer ART Rotterdam Week. Dit jaar hebben we voor het eerst performances als onderdeel van de beurs, bij Atelier van Lieshout. Dat past binnen de emancipatie van performancekunst in de markt. Ze worden gekocht door musea of mensen kopen het script.”

Een andere nieuwigheid is **Gallery Viewer** waarop de volledige catalogus van de beurs te zien is, net als de programma's van de galeries. „Daarin haken we aan op de markt die zich steeds minder richt op een kleine groep hele grote verzamelaars, maar op een enorme groep kleine verzamelaars.”

Primeur tijdens de ART Rotterdam Week is de (gratis) expo **The New Current** in de Spaanse Kubus, van 4 tot en met 9 februari. Van de **twintig jonge kunstenaars** zijn maar liefst negen Rotterdams.

met kunstenaars die van het fonds een werkbeurs krijgen om hun carrière te starten. Snoei: „Dit jaar heb ik er echt zin in. Ik ben me zelfs al weken aan het voorbereiden door veel te sporten en conditie op te bouwen. Het is hard werken en omdat ART Rotterdam altijd in de winter is krijgen de meeste mensen op of na de beurs griep.” Lachend: „Het is eigenlijk levensgevaarlijk!”

Niet meedoen aan kunstbeurzen is volgens haar geen optie. „Galeriebezoek wordt minder over de gehele linie, dus voor je contacten moet je wel meedoen aan het circus.” Taal: „Aan de ene kant kunt je het zien als een noodzakelijk kwaad, maar het is tegelijkertijd ook heel erg leuk. Je staat daar jezelf en je kunstenaars te promoten, over hun werk te praten, je hebt contact met collega's. Of ik nog zonder zou kunnen als galerie? Nee.”

ART Rotterdam vindt plaats vanaf 6 tot en met 9 februari. Donderdag 6 februari is het collectief van tien galeries 'Art Central Rotterdam' open van 20 tot 22 uur (onder hen alle bovengenoemde galeries).

Mike Ottink, *Manual Refresh Rate*, Int, papier, vilt, touw en houten vitrine, 53 x 73 x 8 cm

Koen Taselaar, *The Age Old Question Of What Came Before, The Cat House Or The Architect*, 235 x 170 cm, Jacquard weave, 2019.

Daniel Mullen, *Platonic Formations*, acryl op linnen, 220 x 205 cm.

Koen Taselaar, *Annoyed Architecture #5*, glazed stoneware and porcelain, 165 x 44 x 30, 2019

Gerco de Ruijter, *Grid Corrections*, still, 2018

Tom Woestenborghs, *Gold fragmentation 2*, Goud tape, X-film collage en epoxy op dibond, 160 x 100 cm